

Aika: ti 14.3.2023 klo 9.30 – 12.00

Paikka: Teams-kokous

Nimi	Yritys	Paikalla
Hanna Mustonen, pj.	Tukes	x
Sanna Pietikäinen, siht.	Tukes	x
Kati Hietämäki	Tukes	x
Riku Vuorinen		✗
Monica Holmström	AVI	x
Pauliina Kanerva	TEM	
Ville Saloranta	Metsta	x
Tapio Annala	ABB	x
Juha Kurvinen	Kiwa Inspecta	
Krister Koivula	AX-Suunnittelu	x
Saila Salomäki	Pirkanmaan pelastuslaitos	
Tarmo Rintala	Atexor Oy	
Sami Idänheimo	Pääesikunta	x
Teemu Salonen	Raumaster Oy	x
Tina Sammi	Tina Sammi	

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus

Pidettiin esittelykierros. Kati Hietämäki Tukesista oli mukana kokouksessa.

2. Esityslistan hyväksyminen

Sami Idänheimo otti esiin kysymyksen räjähdetilaluokkien määrittelystä. Tämä lisättiin aiheeksi muihin käsiteltäviin asioihin.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Käytiin läpi edellisen kokouksen pöytäkirja ja hyväksyttiin se ilman muutoksia.

4. ATEX ADCO -kokouksen asioita (Hanna Mustonen)

Riku Vuorinen ei enää osallistu ilmoitettujen laitosten ExNB Groupin kokoukseen ja hänen seuraajansa on Ilkka Riihimäki (ilkkariihimaki@eurofins.fi).

a. Polttoainepumppujen kuuluminen ATEX-laitedirektiivin piiriin

Ruotsi tekee tästä Expert Groupille virallisen kysymyksen

b. Ex-suojaamattoman laitteen kuljettaminen Ex-tilan läpi

Jos laite on jännitteetön, eikä kytketty verkkoon, ei nähdä estettä. Vaarana voi periaatteessa olla jäännösjännite ja staattisen sähköön purkauma eli riskit on arvioitava tapauskohtaisesti.

5. Vanhat Ex-suojaamattomat laitteet Ex-tiloissa (Sanna Pietikäinen)

Tukesille tulee edelleen kysymyksiä vanhojen (ennen 1.9.2003 käyttöön otettujen), suojaamattomien laitteiden käytöstä Ex-tiloissa tai niitä tulee esiin tarkastuksilla. Alla oleva Tukesin linjaus tulee olemaan seuraavassa Tukesin Ajankohtaista kemikaalien ja nestekaasun käytönvalvojille -uutiskirjeessä.

Tukesin linjaus:

Ensisijaisesti pyritään vaihtamaan vanhoja laitteita Ex-suojattuihin laitteisiin. Vanhojen laitteiden käyttöä Ex-tiloissa voi kuitenkin jatkaa, jos käyttö todetaan räjähdysvaarallisten tilojen luokittelusta 4-10-2022/ turvallisesti ajantasaiseen riskinarviointiin perustuen. Tämä edellyttää jokaisesta laitteesta erikseen tehtyä riskinarviointia, jossa on huomioitu myös laitteen ikääntyminen.

6. 59 Käsikirja ja sen vetyliite (Sanna Pietikäinen)

Käsikirja julkaistiin loppuvuonna 2022.

Käsikirjan julkistamistilaisuudessa käytiin läpi oleelliset muutokset

<https://sfs.fi/uudistettu-kasikirja-59-rajahdysvaarallisten-tilojen-luokittelusta-4-10-2022/>

Tekeillä on vetyosio liitteeksi käsikirjaan. Tilaluokitusten laajuuksien määrittämisessä vaikeutena on suuri variaatio laitteistoissa ja paineissa. Tästä syystä useammassa kohtaa päädytään jättämään laajuuksien määrittely toiminnanharjoittajan vastuulle.

7. NKS-ATEX -kokouksen asioita

- Kokous pidettiin 12.-13.10. 2023 Helsingissä
- Käytiin läpi eri maiden käytännöt ATEX-asioiden valvonnassa
- Norjan aloitteesta viety ATEX ADCO: on ehdotus olosuhdedirektiivin päivittämisestä
 - Tavoitteena ottaa nykyistä paremmin huomioon esim. toimintojen ketjutus aliurakoitsijoille
 - Norjassa tarve löytää vastuullinen/syylinen onnettomuustapauksissa
- Eri maat esittelivät sattuneita onnettomuuksia
 - Ruotsissa pölyräjähdys pellettien valmistuksessa ja poltossa, siirtolinjoissa ja pölynkeräilylaitteistoissa
 - Tanskassa hitsauksen yhteydessä sattunut räjähdys
 - Norjassa bensiinitankin huollon yhteydessä räjähdys ja sprinklerikeskuksen räjähdys
- Pätevyyksien määrittely asennuksissa, Ex-laitteiden korjauksissa ja Ex-tilan tarkastuksessa käyttöön otettaessa
 - Norjan lainsäädäntö edellyttää suoraan työlupaa ATEX-tiloissa
 - Ruotsi kehotti varovaisuuteen pätevyysien määrittelyssä
 - Tarvetta pätevyysien määrittelyyn kuitenkin olisi, koska niitä usein kysytään
- Norja kertoi ongelmista työpaikoilla, joilla ei ole tunnistettu Ex-tiloja eli ei tunnisteta vaaraa
- Norjassa on tekeillä tarkka ohjeistus (viranomaisen kommentti joka pykälään) kansalliseen ATEX-lainsäädäntöön
- Polttoainepumppu – Ex-laite vai ei?
 - Aiemmin linjattu, että Gasolin Caddy ei kuulu ATEX:n piiriin, koska se on tarkoitettu kotikäyttöön ja vain vuodon seurauksena olisi Ex-tila
 - Oleellista on, onko valmistaja määritellyt laitteen kotikäyttöön.
 - Keskusteltu laite on ATEX-laite, jos käytetään muuta (bensiniä) kuin dieseliä, koska silloin se aina käytettäessä aiheuttaa ympärilleen EX-tilan (ei vain vuototilanteessa).
- Direktiivin tulkinta kokoonpanon kohdalla:
 - Kokoonpano katsotaan tuotteeksi ja sillä on yksi valmistaja, joka ottaa vastuun tuotteesta ja sen vaatimustenmukaisuuden arvioinnista

- Vaikka kokoonpanon yksittäisille tuotteille olisi tehty vaatimustenmukaisuuden arviointi ATEX-direktiivin mukaisesti, on kokoonpano arvioitava uudelleen.
- Maahantuoajasta tulee valmistaja, jos se esim. pakkaa ja nimeää tuotteen uudelleen
- NKS-ATEX Market Surveillance Campaign – Cable Glands
 - Kaapelien läpiviennit ovat Eurofinsillä testattavana.
 - Alustavien tulosten perusteella paljon puutteita: Tuotteen mukana ei toimitettu asiakirjoja, osasta tuotteista puuttui tiiviste ja iskutestauksissa heikkoja tuloksia

8. Osallistujien taustaorganisaatioiden kuulumiset

Tukes

Hanna Mustonen melkein kokonaan poissa omista töistään pari seuraavaa vuotta. Seuraava ATEX ADCO -kokous on ensi kesänä. Ehdotuksia NKS ATEX -kampanja-aiheiksi otetaan vastaan. Tukesissa on tekeillä opas vedyn tuotannon ja varastoinnin turvallisuudesta. Käynnissä on myös laajempi projekti (PROTO), jossa määritellään vaatimuksia toiminnanharjoittajien prosessiturvallisuuden johtamisjärjestelmälle.

AVI

Työsuojeluviranomaisilla on paljon tarkastuksia tehtävänä. Heille olisi hyvä järjestää koulutusta ATEX-asioista (vrt. palotarkastajille suunnattu koulutus).

A-Insinöörit

ATEX-kirja etenee hiljalleen; tänä vuonna käsikirjoitus pitäisi valmistua. Käyty läpi elintarviketeollisuudessa jauheen kuljetusta ja jauheen varautumista (60079 staattinen sähkö, kekopurkausten mahdollisuus).

Metsta

Mekaanisen puolen standardeja on tekeillä. Moniin standardeihin joudutaan tekemään muutoksia, koska HAS-konsultit eivät ole hyväksyneet niitä harmonisoitujen standardien listalle, koska ne eivät täytä olennaisia turvallisuusvaatimuksia.

ATEX-standardisointipyyntö on tullut liittyen ATEX-direktiiviin. Työryhmässä kommentoitu erityisesti aikatauluja. Koskee myös sähköpuolen Ex-standardeja.

Lausunnolla olevat standardisointiehdotukset:

- prEN 13237 sanasto
- prEN 14983 kaivoskaasujen poistolaitteet (putkistojen liekinpysäyttimet)
- prEN 14986 puhaltimet (paljon muutoksia, mm. laiteluokkien kohdentaminen)
- prEN ISO/IEC 80079-49 liekinpysäyttimet

Uusia työkohteita:

- explosion absorbing systems
- EN 1127-1/prA1 (vetyturvallisuus, merkintäesimerkit (ovat jo 80079-36))

Puolustusvoimat

Tehdään paljon yhteistyötä kemikaaliturvallisuuspuolen kanssa.

ABB

Vetyasioita on paljon ollut esillä. IEC-standardeissa aktivoiduttu koronan jälkeen; 7931 pölystandardi julkaistu, tekeillä useampia laitestandardeja, asennusvaatimukset 7914 valmistumassa.

Raumaster

UK:hon on tarjottu laitteita ensimmäistä kertaa Brexitin jälkeen.

9. Sattuneet onnettomuudet

Esiteltiin kaksi sattunutta onnettomuutta; jääkaappien kierrätyksessä sattunut räjähdys ja sen seurauksena tulipalo sekä räjähdys autojen kierrätyslaitoksella polttoainetankin tyhjennyksessä.

10. Muut esille tuleva asiat

Räjähteiden aiheuttama räjähdysvaara

Räjähdepuolen tilaluokittelulle ei ole vastaavaa säädöstaustaa kuin ATEX-puolella. Tämä on koettu puutteeksi ja viedään tiedoksi seuraavaan pää-TENK:n kokoukseen. Esitys ongelmasta liitteenä.

11. Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen ajankohta sovitaan Doodle-kyselyllä elokuun 2023 loppupuolelle.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.